

Nr 771

Av herr Hedlund m. fl., *angående familjepolitiken.*

(Lika lydande med motion nr 624 i Första kammaren)

Familjen är en grundsten i vårt samhälle. Trots de omvandlingar som skett på olika områden är den alltjämt den mest betydelsefulla faktorn i samhället för människornas välbefinnande och välfärd i olika avseenden. För vår del är vi övertygade om att denna familjens roll och funktion inte kan ersättas utan kommer att bli bestående. Samhällsomvandlingen har emellertid medfört en ny situation för familjerna och nya påfrestningar för familjelivet. Med hänsyn till familjens betydelse är det av största vikt att detta uppmärksammas och motverkas. En aktiv familjepolitik bör härvid vara det främsta medlet för samhället.

Det måste emellertid konstateras, att samhällets familjepolitik inte följt med utvecklingen. Familjens utomordentligt stora betydelse borde medföra att familjepolitiska åtgärder ställes långt fram i angelägenhetsordningen, då det gäller att motverka och bemästra de olika svårigheter och problem som följer med förändringarna i det dynamiska samhället. Så har emellertid inte varit fallet hittills. Bl. a. har inte funnits några egentliga riktlinjer eller konkreta program. Olika åtgärder har ibland fått improvisationens karaktär i en akut situation.

I nära samband med familjernas ändrade situation står den förändring, som ägt rum i fråga om kvinnornas roll och situation. Inte heller denna har uppmärksammas i tillräcklig utsträckning. Med hänsyn till de samband som här föreligger bör både familjernas och kvinnornas situation i åtskilliga avseenden uppmärksammas i ett sammanhang. Inte minst gäller denna inom familjepolitiken.

En allmän förbättring av familjepolitiken bör komma till stånd. Vi framlägger här förslag till ett familjepolitiskt reformprogram, avsett att läggas till grund för närmare utredning.

De allmänna barnbidragen

Barnbidraget är numera den mest betydelsefulla formen för samhällets direkta ekonomiska stöd till barnfamiljerna. Deras införande år 1948 innebar ett betydande framsteg jämfört med de skatteavdrag som tidigare tillämpades och vilka barnbidragen ersatte. Till skillnad från skatteavdrag genom avdrag på den taxerade inkomsten utgår de allmänna barnbidragen

oavsett inkomstförhållanden lika för alla barn. Även barnbidragens karaktär av kontantförmån, vilket medger fullständig konsumtionsfrihet, måste tillmätas ett betydande värde.

Enligt vår mening bör samhällets ekonomiska stöd till barnfamiljerna ha till uppgift att utjämna och fördela barnkostnaderna, d. v. s. att utjämna den standardskillnad som utan stödåtgärder skulle uppstå mellan barnfamiljer och andra grupper. Det bör dock understrykas att denna utjämning inte kan eller bör drivas därhän, att samhället helt övertar barnkostnaderna. Det måste anses som en förmån och en tillgång att ha barn. Föräldrar och familjer är också beredda att göra betydande uppoffringar för barnens skull. Hela vår framtid är emellertid beroende av den vård och fostran den uppväxande generationen får. Därför måste det anses skäligt och riktigt att vi alla bidrar till barnkostnaderna. De allmänna barnbidragen bör vara det främsta medlet härvidlag.

I en särskild undersökning, byggd på 1958 års levnadskostnadsundersökning, har beräknats att de faktiska kostnaderna per barn och år i en tvåbarnsfamilj uppgår till ca 2 700 kronor. Värdet av »vård och tillsyn i hemmet», som beräknats till ca 2 400 kronor per barn i en tvåbarnsfamilj, är ej medräknat i denna summa. Mot bakgrunden av dessa kostnadssiffror är enligt vår mening det nuvarande ekonomiska stödet till barnfamiljerna otillräckligt.

De allmänna barnbidragen har sedan införandet 1948 varit föremål för reella höjningar vid två olika tillfällen, 1957 och 1961. Till följd av den sistnämnda höjningen är f. ö. barnbidragens realvärde nu något större än 1948. Barnbidragen har dock inte höjts i samma utsträckning som andra inkomster ökat. Följden har blivit att barnbidragens utjämnande effekt nu är mindre än 1948. Mot bakgrunden av dessa förhållanden föreslog vi vid 1963 års riksdag att barnbidragen skulle höjas med 150 kronor per år och barn. Förslaget avvisades dock av riksdagen. I årets statsverksproposition föreslås emellertid en höjning med samma belopp. Vi kommer givetvis att stödja detta förslag.

Såsom vi framhöll vid föregående års riksdag kan inte en höjning av de allmänna barnbidragen med 150 kronor anses tillräcklig. En ytterligare förbättring måste eftersträvas. Vi föreslår att barnbidragen inom en tid av 3—5 år höjes med 500 kronor. Därjämte måste tillses, att barnfamiljerna framgent genom barnbidragen får en skälig andel av de allmänna standardförbättringarna.

Omvandling av bostadsstödet

Tillgång till goda bostäder är av stor betydelse för barnfamiljerna, vilket måste uppmärksammas vid den allmänna bostadspolitikens utformning. I motioner rörande bostadspolitik från vårt håll har vissa frågor av speciell betydelse för barnfamiljerna behandlats, t. ex. bomiljöfrågor, främ-

jande av barnfamiljernas småhusboende, förbättrat ekonomiskt stöd till vissa inkomstsvaga barnfamiljer m. m.

Huruvida barnfamiljerna kan förverkliga önskemålet om en god bostad beror i mycket stor utsträckning på deras ekonomiska resurser och i nuvarande läge med bostadsbrist på vissa orter också på om bostäder finns att tillgå. Förbättringar av de allmänna barnbidragen är givetvis av stor betydelse även ur denna synpunkt, emedan familjernas ekonomiska möjligheter till en god bostad därigenom ökas. Givetvis spelar också det ekonomiska tillskott som ges genom familjebostadsrabatter en stor roll för de inkomstsvaga familjernas bostadsmöjligheter. Däremot måste de generella bostads-subventionerna ifrågasättas i detta sammanhang. Dessa medför att bostadsefterfrågan ökas i ett läge som kännetecknas av bostadsbrist. Bl. a. måste man räkna med att andra och relativt inkomststarkare grupper än barnfamiljerna ökar sin efterfrågan och konsumtion av bostadsutrymme till följd av dessa subventioner. Under en följd av år har från vårt håll föreslagits att de generella subventionerna borde avvecklas successivt och stödet till barnfamiljerna i stället förbättras. Förslagen i denna riktning har avisats av riksdagen ända till förra året, då riksdagen fattade beslut om dels avveckling av vissa generella subventioner, dels förbättring av familjebostadsrabatterna. Även om den utformning familjebostadsrabatteringen fick genom beslutet inte var tillfredsställande, måste detta principiellt anses vara ett steg i rätt riktning.

Det ekonomiska stödsystemet på bostadsområdet är dock otillfredsställande ur många barnfamiljers synpunkt. Ett stort antal barnfamiljer med behov av ekonomiskt stöd går miste om både familjebostadsbidrag och generell subvention till följd av att de bebor bostäder, där sådan förmån inte kan komma i fråga. Det förekommer t. ex. att medan en familj med små inkomster helt står utanför möjlighet till både familjebostadsbidrag och generell subvention, kan en barnfamilj med betydande inkomst åtnjuta både familjebostadsbidrag och generell subvention — och ett tredje hushåll utan barn med mycket stora inkomster åtnjuta en betydande generell subvention. En sådan ordning måste anses stötande ur allmän rättvisesynpunkt. Härtill kommer det skäl som anförts för det allmänna barnbidraget — nämligen konsumtionsfrihetens värde. Som allmän regel måste enligt vår mening gälla att ett kontant tillskott utan anknytning till speciell konsumtion är av större värde än ett tillskott knutet till speciell konsumtion eller utformat som en naturaförmån. Endast när speciella praktiska eller organisatoriska skäl gör sig gällande, såsom t. ex. beträffande skolmåltiderna, bör samhällets stöd till barnfamiljerna ha form av naturaförmån eller knytas till speciell konsumtion.

Vi föreslår att både familjebostadsrabatterna och de generella bostads-subventionerna avvecklas och att de ekonomiska resurser, som härigenom frigöres, överföres till den allmänna familjepolitiken. En sådan reform bör ingå som ett led i det familjepolitiska program denna motion syftar till. De

ökade medel som därigenom kan ställas till den allmänna familjepolitikens förfogande bör användas till förbättring av barnbidragsförmånerna. Härvid synes två olika huvudalternativ kunna komma i fråga. Det ena alternativet innebär lika höjningar av samtliga allmänna barnbidrag. Ett sådant tillvägagångssätt förutsätter att de förut nämnda höjningarna av de allmänna barnbidragen kan bli så pass omfattande, att stora inkomstavbräck för vissa barnfamiljer inte lägger hinder i vägen. Det andra alternativet innebär att de åsyftade medlen användes för en komplettering av barnbidragen till familjer som har ett särskilt behov därav. Den vägledande principen, därest ett sådant system skall utformas, bör vara att ifrågavarande familjer genom den kompletterande barnbidragsförmånen skall tillförsäkras en viss minimiinkomst per konsumtionsenhet räknat, vilket skulle innebära att familjer med små inkomster och/eller många barn finge åtnjuta kompletteringen.

Avvägningen av dessa båda alternativ är beroende av det familjepolitiska reformprogrammets utformning i övrigt, varför närmare ställning inte nu kan tagas. Avvägningen i fråga bör — om så anses erforderligt på både kortare och längre sikt — göras vid utarbetande av riktlinjer för reformprogrammets förverkligande.

De hemarbetande mödrarna

Den insats som de hemarbetande mödrarna gör genom sin vård och fost-
ran av barnen är av mycket stor betydelse och värd allt erkännande. Därom synes allmän enighet råda. Denna allmänna uppfattning har dock inte medfört ett sådant beaktande inom familjepolitiken av de hemarbetande mödrarnas situation, som den uttalade uppskattningen borde föranleda. Jämfört t. ex. med de yrkesarbetande kvinnorna, vilkas förvärvsverksamhet underlättas — och bör underlättas — genom förvärvsavdrag och samhällsåtgärder för barntillsyn, kan de hemarbetande mödrarna inte anses tillräckligt tillgodosedda.

Samhällsomvandlingen har medfört att allt fler mödrar ställs inför valet mellan hemarbete och förvärvsarbete utanför hemmet. I åtskilliga fall torde förvärvsarbete framstå som en ekonomisk nödvändighet, särskilt för de ensamma mödrarna. I andra fall kan en dyrbar utbildning eller kvinnans behov av utåtriktade kontakter och vistelse även i miljö utanför hemmet vara betydelsefulla skäl för förvärvsarbete. I den allmänna debatten har ofta uttalats farhågor för att mödrarnas förvärvsarbete skulle medföra menliga inverkningar för barnen, främst i psykiskt avseende. Dess bättre har det visat sig, att dylika farhågor varit överdrivna. Något entydigt belägg för menliga inverkningar synes inte ha framkommit. Den psykologiska sakkunskapen synes visserligen vara ense om att moderskontakten spelar en mycket betydelsefull roll särskilt under tiden fram till omkring treårs-
åldern. Men även på denna punkt tycks en nyansering i bedömningen vara befogad. Vetenskapliga resultat tyder på att det positiva värdet av heldagskontakt med modern blir störst, om modern trivs med sin roll och sitt arbete

i hemmet, medan värdet kan bli negativt, om modern inte trivs med enbart den uppgiften utan har behov av daglig kontakt även med andra miljöer, främst förvärvsarbetets. I fall av sistnämnda slag torde det vara bäst för barnen, om modern upprätthåller förvärvsarbete, så att hon är så harmonisk och känslomässigt balanserad som möjligt den tid hon är tillsammans med barnen. Av det anförda framgår också, att det ur barnens synpunkt inte är tillfredsställande om mödrar, som helst helt vill ägna sig åt hem och barn, av ekonomiska skäl måste ta förvärvsarbete utanför hemmet.

En allmän bedömning av här relaterade förhållanden ger vid handen att det även ur barnens synpunkt torde vara en fördel, om mödrarna så långt möjligt fritt kan välja mellan hemarbetet och förvärvsarbetet. Det bör vara en uppgift för samhället att medverka till att förutsättningar skapas härför. En åtgärd bör då bli att skapa bättre ekonomiska förutsättningar för de mödrar, som helt vill ägna sig åt hemmet och barnen medan barnen är små. En sådan åtgärd sammanfaller med vad som ovan nämnts om angelägenheten av att samhället inom familjepolitiken bättre beaktar de hemarbetande mödrarnas situation.

Vi föreslår att införandet av ett allmänt vårdnadsbidrag (arbetsnamn) bör ingå i det familjepolitiska reformprogrammet. Detta bidrag synes böra utgå med samma belopp till alla mödrar med barn under viss ålder, oavsett om det finns ett eller flera barn i aktuell ålder. Bidraget bör sålunda utgå till modern och för hennes insats i hemmet. I konsekvens härmed borde bidraget inte utgå till mödrar, som ägnar sig åt yrkesarbete, emedan samhället då bör göra insatsen genom barntillsyn e. d. Ur administrativ synpunkt torde dock en sådan ordning bli komplicerad. Den åsyftade avvägningen torde därför böra åstadkommas vid bestämmandet av de enskildas kostnader för anlitanande av barntillsyn som ombesörjes av samhället. Beträffande de förvärvsarbetande mödrar, som ordnar barntillsynen på annat sätt, synes inga speciella problem föreligga i detta sammanhang.

Bidragets storlek bör vägas mot den ålder hos barnet intill vilken bidraget skall utgå. Goda skäl kan anföras för att bidraget bör utgå så länge modern har barn i förskoleåldern. Härigenom skulle emellertid bidragsgivning komma att omfatta så många, att det kan ifrågasättas, om det jämsides med genomförandet av andra familjepolitiska insatser finns möjlighet att uppnå tillräckliga bidragsbelopp inom en ej alltför avlägsen framtid. Särskild hänsyn måste därjämte tagas till de första barnaårens betydelse. Vi föreslår därför, att målsättningen i första hand skall vara att vårdnadsbidraget skall utgöra 1 200 kronor per år (100 kronor per månad). Bidraget bör utgå så länge modern har barn i viss ålder omspannande ca tre år, i princip upp till tre års ålder. Frågan om bidraget under den tid modern åtnjuter ersättning från moderskapsförsäkringen bör närmare prövas vid utredning.

De ensamma föräldrarnas situation måste särskilt beaktas. Samhällets stöd till dessa måste ges större omfattning än stödet till övriga barnfamiljer.

Här föreligger också speciella skäl att utsträcka bidraget till högre ålder. Dessa avvägningsfrågor bör närmare prövas vid utarbetande av reformprogrammet. Härvid bör också socialförsäkringarnas roll i sammanhanget och anpassningen härtill beaktas.

Sedan de förbättringar av familjepolitiska förmåner som beloppsmässigt angivits i denna motion genomförts, bör avvägningen mellan höjning av bidraget och utsträckning av bidragsrätten till högre ålder prövas förutsättningslöst.

De förvärvsarbetande mödrarna

Kvinnornas rätt till arbete bör vara lika självklar som männens. Skall denna kvinnornas rätt kunna tillgodoses fordras emellertid att samhället söker underlätta för kvinnorna i förhållande till deras situation.

Beträffande de förvärvsarbetande kvinnorna bör härvid flera olika åtgärder uppmärksammas. Detta gäller t. ex. skäliga förvärvsavgdrag i beskattningen, en fråga som emellertid behandlas i annan motion som väckts från bl. a. vårt håll. Även vid de sysselsättningsfrämjande åtgärdernas utformning måste kvinnornas önskemål om förvärvsarbete uppmärksammas. Vissa speciella åtgärder är erforderliga i vissa fall, t. ex. vidareutbildning, omskolning eller introduktionskurser för gifta kvinnor, som sedan barnen vuxit upp eller kommit ett stycke in i skolåldern önskar återuppta förvärvsarbete. Vi vill också framhålla behovet av en aktiv lokaliseringpolitik och av att kvinnornas behov av förvärvsarbete tillgodoses inom denna. Även dessa sysselsättningspolitiska åtgärder behandlas i en annan motion från vårt håll.

På det egentliga familjepolitiska området är frågan om barntillsynens ordnande den mest framträdande. Med hänsyn till att antalet förvärvsarbetande mödrar ökar är det realistiskt att räkna med att ökade insatser måste göras på detta område. Fjolårets riksdag antog ett program för utbyggnad av barndagsverksamheten. Förverkligandet av detta program är i stor utsträckning beroende av hur snabbt den nuvarande stora bristen på förskollärare kan avlägsnas. Vi vill därför kraftigt understryka nödvändigheten av att utbildningskapaciteten beträffande förskollärare ökas.

Enligt vår mening är det en väsentlig brist att beslutet om förbättring av statens stöd till barndagsverksamheten inte innefattade statsbidrag till familjedaghemverksamheten. Familjedaghemverksamheten har visat sig fylla en mycket väsentlig uppgift. Därjämte synes inte behovet av barntillsyn på långt när kunna täckas genom det i fjol antagna utbyggnadsprogrammet för verksamheten i vanliga barndaghem. Härtill kommer att antalet barn, för vilka daghemspåsar efterfrågas, på landsbygden och i mindre tätorter och städer inte ger tillräckligt underlag för barndaghem, utan familjedaghemverksamhet är där den enda möjligheten som står till buds. Det kan nämnas att alla de nuvarande barndaghemmen, omfattande drygt 10 000 platser, är belägna i de 60 största städerna. Dessa omständigheter

talar för att familjedaghemsverksamheten stimuleras genom statsbidrag till kommunerna.

Antalet av kommunala organ godkända familjedaghemsplatser utgör ca 5 000. Det totala antalet familjedaghemsplatser torde dock vara långt större. Utförda undersökningar, bl. a. av TCO, har visat att så är fallet. Förklaringen härtill torde utgöras av att många mödrar anlitar familjedaghem utan kommunal förmedling, t. ex. hos grannar och släktingar. I många fall är givetvis ett sådant tillvägagångssätt lämpligt. Det förutsätter emellertid att modern har viss kännedom om det hem där barnet skall vistas. I annat fall är det givetvis en trygghetsfaktor, att familjedaghemmet är godkänt och en viss garanti sålunda finns för hemmets och vårdarens lämplighet.

Ett särskilt skäl för statligt stöd är att familjedaghemsverksamheten bör utvecklas och inordnas i samband med annan verksamhet avseende främst barn i förskoleåldern. Värdet av förskolor torde numera vara allmänt erkänt. Bristen på förskollärare lägger dock hinder i vägen för den fortsatta utbyggnaden. På sikt bör man dock eftersträva en viss förskoleundervisning för alla barn. Frågan härom behandlas i annan motion från vårt håll. I nuvarande läge — då både daghemsverksamheten och förskoleverksamheten uppenbarligen måste utbyggas — är givetvis bästa möjliga tillvaratagande av tillgången på förskollärare mycket angeläget. Enligt vår mening kan detta bäst ske genom att främja familjedaghemsverksamhetens utveckling och genom att kombinera förskoleverksamhet och familjedaghemsverksamhet, så att barnen vistas dels i familjedaghem, dels i förskola. Förskollärarna skulle då främst komma att bli verksamma i förskolorna men bör även kunna medverka på annat sätt, t. ex. vid introduktionskurser samt genom råd och information till vårdare i familjedaghem. Det bör också kunna prövas om förskollärare kan medverka vid verksamhet som åtminstone vissa tider på året bör kunna anordnas gemensamt för familjedaghemsbarn under den egentliga förskoleåldern.

I detta sammanhang bör även uppmärksammas det problem, som barnens sjukdom ofta utgör för förvärvsarbetande mödrar. Mödrarna tvingas ofta utebli från arbetet även vid relativt lindrig sjukdom hos barnet på grund av att inte tillsyn kan ordnas i hemmet. Detta, som gäller även beträffande barn i skolåldern, utgör en belastning för de berörda kvinnorna på arbetsmarknaden. Det bör prövas att i anslutning till den organiserade verksamhet, som ovan åsyftats, lösa även denna tillsynsfråga. En möjlighet synes därvid vara att anlita hemarbetande kvinnor — »barnsamariter» — som i erforderlig utsträckning och efter introduktion för uppgiften kan frigöra sig från hemarbetet för att under några dagar svara för nämnda barntillsyn. På något större orter torde f. ö. dylika uppgifter ge underlag för heltidsarbete åt en eller flera kvinnor.

För barn i de lägre skolåldrarna i familjer, där båda föräldrarna har förvärvsarbete, är det ofta erforderligt med tillsyn efter skoldagens slut. Även denna fråga bör beaktas vid utformandet av här åsyftade samordnade verk-

samhet. Inte minst torde möjligheten till fritidshem i form av daghem böra prövas med hänsyn till de personal- och lokalproblem som förekommer i samband med de särskilt inrättade fritidshemmen.

Vi föreslår att grunder rörande statsbidrag till av kommunerna organiserad barntillsyn genom familjedaghem m. m. skyndsamt utarbetas och att det ovan anförda om samordning med annan verksamhet härvid beaktas.

Det bör understrykas att förhållandena och förutsättningarna för en sådan verksamhet som här skisserats varierar mellan olika orter och områden. Men det bör också uppmärksammas att behovet av dylik verksamhet är betydande på många håll. Det framgår av den nuvarande ortsfördelningen av barndaghemmen. Med hänsyn härtill skulle en försöksverksamhet, syftande till att utröna de lämpligaste formerna för den ovan skisserade verksamheten, vara av värde. En sådan försöksverksamhet bör snarast komma till stånd i kommuner som har behov och intresse av att öka barntillsynsverksamheten. Av vikt är därvid i fråga om storlek m. m. att olika orter kommer i fråga så, att verksamhetens resultat blir tillämpligt inte endast i en viss typ av orter. Vi föreslår att försöksverksamhet av detta slag startas så snart ske kan.

Sammanfattning m. m.

I det föregående har framlagts förslag till ett familjepolitiskt reformprogram. Förslaget innebär följande: Höjning av de allmänna barnbidragen med 500 kronor per barn, införande av ett vårdnadsbidrag om 1 200 kronor till mödrar med barn i ålder till omkring tre år eller något däröver — avsett att skapa bättre förutsättningar för mödrar att medan barnen är små helt ägna sig åt deras vård och fostran — och med högre belopp för ensamföräldrar samt överförande av de medel som utgår till familjebostadsrabatter och generella bostadssubventioner till den allmänna familjepolitiken att användas för förbättrade barnbidragsförmåner. Därjämte har framlagts förslag rörande bättre barntillsynsmöjligheter för förvärvsarbetande mödrar. Av tekniska skäl framställes yrkande rörande sistnämnda förslag i särskild motion.

Konkreta riktlinjer för programmets genomförande bör snarast möjligt utarbetas. Härvid bör en allmän upprustning av familjepolitiken ses som en första etapp. Som mål för denna etapp bör gälla att de ovan förordade ekonomiska förbättringarna bör genomföras inom en tid av 3—4 år. Avvägningen i tidsmässigt avseende mellan de olika åtgärderna bör fastställas vid den utredning som förutsättes komma till stånd. Reformprogrammets andra etapp bör gälla dels ytterligare förbättringar, varvid bl. a. frågan om huruvida vårdnadsbidraget skall höjas beloppsmässigt eller utgå till högre ålder, t. ex. intill skolåldern, förutsättningslöst prövas, dels säkerställande både av de nämnda familjepolitiska åtgärdernas reella värde och en rättmätig andel för barnfamiljerna av de allmänna standardhöjningarna, så att inte de familjepolitiska åtgärdernas utjämnande effekt försämras.

Kostnaderna för reformprogrammets första etapp skulle beträffande de allmänna barnbidragen uppgå till ca 825 milj. kronor och beträffande vårdnadsbidraget till mödrar till ca 350 milj. kronor. Kostnaderna för det högre vårdnadsbidraget till ensamföräldrar kan inte nu beräknas. Genom avveckling av familjebostadsrabatterna och de generella bostadssubventionerna skulle, räknat med utgångspunkt från nuvarande läge, ca 420 milj. kronor överföras till den allmänna familjepolitiken.

De samhällsekonomiska och statsfinansiella förutsättningarna bör givetvis beaktas både i utredningsarbetet och vid programmets genomförande.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utarbetande av ett familjepolitiskt program enligt i motionen angivna grunder, avsett att genomföras inom en period av 3—5 år och omfattande:

1. höjning av de allmänna barnbidragen under perioden med 500 kronor per barn,

2. avveckling av de generella bostadssubventionerna och familjebostadsrabatterna och överförande av därigenom inbesparade medel till den allmänna familjepolitiken att användas för förbättring av barnbidragsförmånerna i enlighet med vad i motionen angivits,

3. införande av allmänt vårdnadsbidrag om 1 200 kronor per år till mödrar med barn under viss ålder, förslagsvis omkring tre år, och med högre belopp till ensamföräldrar efter prövning och samordning med andra förmåner i enlighet med vad i motionen angivits,

4. riktlinjer och grunder för de familjepolitiska åtgärderna, avsedda att sedan ovan nämnda höjningar genomförts säkerställa dels att ytterligare familjepolitiska förbättringar kommer till stånd, dels att de familjepolitiska förmånerna bibehåller sitt realvärde, dels att barnfamiljerna erhåller skälig andel av de allmänna standardhöjningarna.

Stockholm den 26 januari 1964

<i>Gunnar Hedlund</i>	<i>Lars Eliasson</i> i Sundborn	<i>Nils G. Hansson</i> i Skegrie
<i>Sten G. W. Wahlund</i>	<i>Sven Vigelsbo</i>	<i>Per Svensson</i> i Stenkyrka
<i>Gustaf Svensson</i> i Vä	<i>Harald Larsson</i> i Hedenäset	<i>Gunnar Larsson</i> i Luttra